

ПАРЛАМЕНТ

Къабарты-Малкъар аманлыкъланы азайтхан субъектлени санындады

Къабарты-Малкъарны Парламентини пленар жыйлыуында КъМР-де ич ишле министр полицианы генерал-лейтенанты Игорь Ромашкин депутатланы ведомствону озгъан жылда ишени эсеплери бла шагърейр этгенди. Биринчиден, ол право низамны сакълауу башха ведомствона бла бирге республикада оператив болумну контролда тутарга къолдан келгенин чертгенди. «Аманлыкъланы саны 11 процентте азайтылганды. Къабарты-Малкъар Шимал-Кавказ федерал округда осал ишени азайтхан субъектлени арасында экинчи жерге чыкъганды», - деп чертгенди ол.

Былыр мурдарлыкъла 37 процентте, адамы саулугуна иш этип хата салыу - 12, талау-урлукъ - 20, уручулукъ - 19, машиналаны урлау 60 процентте тошкорулгенди. Кадрла бла жалчытуу, низамны ючюлеуе, закондукну жалчытуу энци ос бурлганды. Коррупцияга къыжау законла эмда ич ишле органлада къуллукъ этиу бла байламлы борчла къалай толтурулгандары контролда болганды.

Былыр Пескен районда, Бийлы Черек районда полицианы жер-жерли бөлөмлерини мекамлары битдириллп, хайырларына берилгенди. «Дагыда ишчилерибизге кеп къатлы юйно мурдорун салганыбыз. Анда 130 фатар боллукъду», - дегенди докладчы.

Ол полицианы жалчытуу халкыны жанындан ишанышлуу ючюлеуе, ведомствону даражасын кетюрюуге баш магына берилгени айырып айтханды. Ол мурат бла ведомствону ишинде ачыкълыкъ жалчытылынганды.

Былыр а информация органлада 14 миңден аслам материал басмаланганды.

Ич ишле органлага аманлыкъланы эм озаклауу бла

зукълукъланы юслеринден 56 миң билдириу этилгенди. «Ишанылукуну телефонуна» да миңден аслам адам селешгенди. Доклады айтханыга кере, аланы хар бири бла да тийишли тийитиле бардырылгандыла. Биюнкюлде право низамны жалчытуу бла байламлы 29 жумуш электрон халда толтурулады. Былыр полицианы бөлөмлеринде бу амал бла 300 миңден аслам жумушну тамамлагандыла.

Респу низамны жалчытууда, парламентаны инсанларыны эркинликерин сакълаууа профилактиканы магынасы уллууду. Аны хайырында хазырланган кезиуде жокъден аслам уллу эм бек уллу аманлыкъланы ачыкълап, аланы тохтатырга къолдан келгенди. Андан сора да, миллиондан аслам административ зуукълукълара тохтатылгандыла. 770 миллион сом тазир салынганды. Алгын да башлары

сюдлюк болгана кыйтарып этген аманлыкъланы саны 15 процентте азайганын иги шартха санаганды докладчы.

Жаш тѐло бла профилактикага энци ос бурланды. Жууплы органла бла бирге рейдле бардырылгандыла, акылбалык болмаган 257 сабий эсепте алынганды. 30 школчууа артка, окуу учреждениларына, кыйтарылганды.

Биюнкюлде акылбалык болмаган 251 сабий эмда кыйын жашуу болумга тошген 170 юйор ич ишле органлада эсепте туралдыла. Ала бла профилактика, ангылатуу иш дайым да бардырылды.

«Акылбалык болмаганы аманлыкъларга тартыуу бла байламлы 4 шарт ачыкъланганды. Болсада бытыр жаш адамланы кытышулары бла этпген аманлыкъланы санын 12 процентте азайтырга онг чыкъганды», - деп чертгенди Ромашкин.

Министр орамлада, майдала эмда жамауат аслам жыйылган жерледе, байрамланы кезулеринде къоркусузлукну жалчытуу къалай кыралганы юсюнден да айтханды. «Ол санда РФ-ни Къырал Думасына депутатланы айырыуу кезиуде право низам сакъланганды. Тамамланган жумушланы хайырында алада зуукълукълара этилгенди», - деп къошкъанды.

Жода жюрююну къоркусузлукну жалчытуу да полицианы баш магыналы борчларында бириди. Былыр инспекторла миллиондан аслам зуукълукну тохтатхандыла, 755 миллион сомга тазир салынганды. Юч миңден аслам кеф водител эмда транспортну жюрютюрге эркинлиги болмай жолга чыкъган тѐрт миң адам ачыкълангандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жамауат палата

«Тамбла Ата журтну къорууларга уста аскерчилени кѐрюрге сюе эсек, бюсюн кадетлеге кыйгырырга керекбиз»

КъМР-ни Жамауат палатасыны Советини кезиулю жыйлыуунда республикада кадет билим берюуно проблемалары эм ойлау амаллары тинтилгенди, палатаны иши бла байламлы соурулга къаралганды. Анга КъМР-ни Парламентини Билим берюу эм илму жаны бла комитетини башчысы Светлана Азиковна, сейрлерли болган министрстволаны бла ведомстволаны келечилери, кадет школланы директорлары кытышхандыла.

КъМР-ни Билим берюу, илму эмда жаш тѐлюно ишлери жаны бла министрствосуну сабийликин къоруулау эм коррекциялы билим берюу жаны бла бѐлюмюно башчысы Мадина Стѐпаниа, докладчы башлап, жаш адамланы интеллектуал, инет эм патриот сезимледе юйретюуде, аланы Ата журтларына къуллукъ этерге хазыр болурга туюншорюуде, кюч-къаруу жаны бла чыныкдырыуда кадет школланы магыналары уллу болганыларын белгилегенди. «Бизде быллай биринчи учрежденила 2009 жылда ачылгандыла: биюнкюлде регионда юч школ-интернат бла сегиз кадет класы ишлейди.

Алада битюулю орта билим бергелеринден тышында, жаш адамланы чыныкдырууга, саулууга бла хайырларына юйретюуге, аскер медицина жаны бла хазырлаууа да кыйгырылдыла. Алага кирюу ючюн, жаш адам конкурсанд этерге керекди: орус тилден, математикадан контрольный ишлени ишлери жаны бла управленинисясында бирге ишлеуно юсюнден келишимге къол салгандыла. Бу жумуш Россиялы казачество бла байламлы къырал политиканы айныта барыуу 2020 жылга дери жарадырылган эмда РФ-ни Президентини 2012 жылда 15 сентябрьде чыгарылган буйругууу бла къабыл кѐрюлген стратегиясын толтурууда къазакъланы жамауатларын бириктириу муратда бардырылганды.

Управленианы таматасы Анзор Курашинов келишимни магынасын ангылатханды, анда салынган борчланы туура этгенди. Ала быладыла: культураны, адет-тѐрелени, тарыхны сакълау, жаш тѐлюно аскер-патриотниде юйретюуге къытышуу, илму-излем, билим берюу эмда жарыкъландыруу ишге

Доклады жылдан-жылга быллай учрежденила бекденбек излене барганыларын да айтханды. Ала китапла бла жалчытылгандыла, САНПИН-ни излемлерине кере, сабийлени юннеге беш кере ашатыдыла, бир кадетни азыгына юннеге 188 сом бѐлюнеди. Учрежденилада дарманлары эм оборудованилары бла медицина кабинетле дайым ишлейди, врачла саулуукъларны жылга бир кере толуусунлай тинтведиле.

Школланы бошаганына артка къырланы аскер вузларына кирюу, окууларын андан ары бардырадыла. Ала республика, округ эм федерал даражалы ишлеге аскер эришулеге дайым кытышадыла.

Алай бу ахшы шартла бла бирге проблемала да бардыла, деп чертгенди докладчы. Сѐз ючюн, учреждениланы асламысыны мекамлары озгъан емюрюно 50-70-чи жылларында ишленгенди, ахыр 20-30 жылда алагыра ремонт этилмей турганды, мулк-техника онгылары барысына да бирча ийи туюн эди. Алай бу иш тюзетерге ахча бѐлюнгенди, ала шендюгюлю излемлеге тийишлиликде тап халга кел-

тирледиле. Мадина Коммунаровнаны докладчы кѐп соруу, даулаш да туудурганды. Кѐп затла иги ангылашмай да къалгандыла. Сѐз ючюн, палатаны башчысы Хазратлай Бердов быллай шартха эс бурганды: кадет школлагъа ахча заманында бѐлюмюне жыйышдырылган борч 5,5 миллионга жетгенди. Сабийни бир конокко ичинде беш кере 188 сомга къалай ашатып тойдурруга боллукъду, деп да кѐпте соргандыла. Аны хатасында учреждениланы башчылары тышындан мадарла этерге кюрешилди.

Финансла министрни орунбасары Къалабекланы Азамат битюу бу затла, ол санда бюджетден ахча бѐлюуде, закондательствога тийишлиликде бардырылды, алай эсе уа, бузукълукъ жокъду, деп ангылашханды. Финансирование алай болганыны сылтау уа билим берюуно юсюнден жангы законда школланы торлоклери айырылмай аныларындады.

Законда кадет школланы энци белгилеселе, алага ахча да башхача бериликди, дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ШАГЫРЕЙЛЕНИУ

Саусузлагъа багыуда бир тюрлю чырмау чыкъмазча

Элбрус районун администрациясыны башчысыны кулугурун толтурган Залихлананы Къаншаубий муниципалитетини ара больницасыны иши бла шагърейленгенди. Ол аны педиатрия, хирургия, гинекология эм травматология бѐлюмлеринде болганды, учрежденианы къоркусузлуугууу жалчытуу эмда санитария-гигиена жаны бла талай рекомендацияла да этгенди.

Больницаны баш врачаны кулугурун толтурган Геклианы Людмила билдиргенге кере, 2010 жылда стационарны мекамны башы толусуулай жангырылганды. Андан сора гинекология эм терапия бѐлюмлеге да тынгылы жангыртылганды. Ахча салуукъ сакълау сфераны жангыртууу бла байламлы къырал программаны чеклеринде жиберилгенди. Биюнкюлде ремонт этирге керекли болуп хирургия бла педиатрия бѐлюмле къаладыла.

Геклианы Людмила больницада тийишли кадрла жетмегенин да белгилегенди. Биюнкюлде ремонт этирге керекли болуп хирургия бла педиатрия бѐлюмле къаладыла.

«Китан органы» жангы жерге кѐчююу байрамга айланганды

Жаз башыны аязы урду

Элбрус муниципал районун администрациясыны пресс-службасыны таматасы.

Кенгеш

Белгиленген торланы болжалыуа толтурурга

Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясында бардырылган кенгешде бийыл талай проектин тамамлауно юсюнден селешингенди эмда анга ким жууплы боллукъу белгиленгенди. Сѐз мында адамланы эски юйледен кѐчюрююно, темир жолну бир кесегин бла кѐпюрюно кетериюно эмда аланы орунуна жолла ишлеуно, «Тап шахар болумну къоруу» проектин тамамлауно юсюнден борганды.

Алай бла, кенгешде айтылганыча, бу ишлеге мѐрни орунбасары Мухамед Белгиде кѐз-къулак боллукъду. Ол кезиуге аны алгыда кулугурун толтуруудан - архитектура эмда шахар курулуш департаментини эм ЖКХ управленианы башчысынан эркин этгенди. Муниципал контроль управленианы ишине уа ол, алгыдача, таматалыкъ этип турлукъду.

Нальчик шахар округну жер-жерли администрациясыны пресс-службасы.

Келишим

Бирликде кюч таркъаймаз

Терк-Малка округ къазакъ обществовну атаманы Николай Любуна бла Терк къазакъ аскерни бир атлы округну башчысы Юрий Шерстобитов озгъан бараз кюн КъМР-ни Граждан обществовну институтлары бла байламлыкълара жюрютюу эмда миллетлени ишлери жаны бла управленинисясында бирге ишлеуно юсюнден келишимге къол салгандыла. Бу жумуш Россиялы казачество бла байламлы къырал политиканы айныта барыуу 2020 жылга дери жарадырылган эмда РФ-ни Президентини 2012 жылда 15 сентябрьде чыгарылган буйругууу бла къабыл кѐрюлген стратегиясын толтурууда къазакъланы жамауатларын бириктириу муратда бардырылганды.

Управленианы таматасы Анзор Курашинов келишимни магынасын ангылатханды, анда салынган борчланы туура этгенди. Ала быладыла: культураны, адет-тѐрелени, тарыхны сакълау, жаш тѐлюно аскер-патриотниде юйретюуге къытышуу, илму-излем, билим берюу эмда жарыкъландыруу ишге

себеплик этиу, республикада къазакъланы ишлери бла байламлы законланы чыгарууга къошулуу, миллетни жашауу къолайлыгын кетюрюуге себеплик этиу.

Николай Любуна уа алгын эки организация да ишлерин кеси алларына бардырган эселе, энди не жумушун да биригин тамамларга келишгендерин белгилегенди. Юрий Шерстобитов а былай дегенди: «Кѐп болмай республиканы Башчысы Юрий Кокое бла да туюшген эдик да, ол да бизни биригерге чакърайдыла, келиши жашайдыла. Ма быллай бириги а анга себеплик киреди», - дегенди.

Эсмизиге салайыкъ: Терк-Малка округ къазакъ обществово -15, Терк къазакъ аскерни Терк-Малка округну да 9 обществово киреди.

бызыны айнууна, тынч-ырахат жашауу этиуноне юлюшобюноне къошууду».

Келишимге къол салынгандан сора Анзор Курашинов, ѳткеленнгенин жашарайды: «Быллай иш бизден башха жерде алыкъа болмаганды. Республикабызда жашаганы миллетле бир бирлерине огурулу кѐзден къарайдыла, келиши жашайдыла. Ма быллай бириги а анга себеплик киреди», - дегенди.

Эсмизиге салайыкъ: Терк-Малка округ къазакъ обществово -15, Терк къазакъ аскерни Терк-Малка округну да 9 обществово киреди.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

«Китан органы» жангы жерге кѐчююу байрамга айланганды 2 бет	Жаз башыны аязы урду 2 бет	Ўтмек карточка 3 бет	Школда университетни филология классы ачылганды 3 бет	Аперим деген куюанч таууш дайым эшитилгенди, толкуну къарсла кѐпге созулгандыла 4 бет	Кытышханлагъа - сертификатла, хорлаганлагъа - дипломна 4 бет
--	-------------------------------	-------------------------	--	--	---

Къабарты-Малкъар аманлыкъланы азайтхан субъектлерни санындаы

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеи.
Ахыр беш жылы ичинде республикада транспортну саны 70 миңге көбейгенге да къармай, жолда болушу тапландырырга къолдан келгенди. Министр айтанкъа кере, бытыр аварияланы саны 7 проценте (664), алада енгенлери уа 17 проценте (138 адам) азайтырга онг болганды. «Тинтилуен ачыкъланганды, 87 авария водителлени хатагарында болганды, алада 114 адам енгенди. Алай 40 водителге он эм андан да көп административ материал ачылганы тохташдырылганды», - дегенди докладчы.

Игорь Ромашкин оперативти мадарлаш хатарында къураулгъан аманлыкъланы къууламан 12 адам тулупганды да билдиргенди. Ала 2014 жылда сауатланы хайырлануу бтанауыр бла 1 тонау этгенди. «Тинтип, алай аманлыкъланы ачыкъланмай къалган ишлени саны 21 проценте азайтылганды. Бу керомдолоу кере, Къабарты-Малкъар РФ-ни субъектлерни арасында алтынчи жерге чыкканды», - деп билдиргенди докладчы.

Наркотиклени законсуз сатыуа къажуа кореди да селмейгени чертип, министр быллур шартла келтиргенди; ич ишле

органлада эсепде 200 наркоман турды, бытыр жоқз килограммдан аслау уэмде психотроп затла сыйрылганды.

Экономика аманлыкъланы тохтату полицияны баш борчларын дан бири болганды къалды. Бытыр улукъачылык, полномочиоларын оздуруп хайырлануу, налоглдан албуыргары жаны бла аманлыкъланы ачыкъланганды. Корунуярга къажуа законга къере, 95 материал жарашдырылганды. Жалгъан аракъы чыгарыла болганды алай 286 шарт тохташдырылганды, жашырын ишеген 37 цех жабылганды.

Экстремизмин жайылууна къажуа кореди да андан ары бардырылганды. Бытыр полицияны кичелеси аманлыкъланы къолларындан жоюлгандыла, УФСБ-ны къулукъчусу жаралы болганды. Эчки операцияланы мезончуде уа бандик къауумла тургъан 2 адам, сауита асарлагъан 33 жер табылганды.

Министр миграция сферода тамамланган жумушланы юслеринден да айтханды. Докладчыга соруула көп болгандыла. Депутатла право нызамны сакълауулага жамаутны жаындын ышануулукъну къорнеу, ич ишле жарамлашганы эсертгенди, экстремизме къажуа профилактика жумушланы юслеринден

билдирге сойгенди. Алагъа жуула бере, Игорь Константинович Миллет политика жаны бла федерал агентствону башчысы Къабарты-Малкъар экстремизме къажуа корешни жетишилме бардырган регионладан бири болганын айтханы билдиргенди. «Ол а къуру бизни угъай, битеу республиканы да жетишимди. Биз адрес профидиктигава эчки эс бурбаы, аманлыкъларын тохтат ханлагъа себеплик этген комиссия ишин тирилтибиз, битеу бу жумушла уа хайыр келтирмей къоймагъандыла», - дегенди ол.

Депутат **Барасби Карамурзов** а арт заманда республикада жалгъан ачка нек көбейгенин сорганды. Министр аны сеплауу экономика болум, ишкизик, къолайсызлыкъ бла байламлы этгенди. «Алай жалган аханы бизде хазырламайдыла, аланы Москвадан келтирди», - деп къошанды.

Сбп Интернетде хайыкъчылыкны юсюнден да барганды. Аманлыкъланы, адамлардыз кимге да терк ийнанып къалгандарын хайырлануу, аланы банк карталарындан ахчаларын урлайдыла деп, министр банк картаны номерин бир адамга да белгили этерге жарамлашганы эсертгенди.

Дагында арт мезиуде социал септеледе сабийлени торло-торло

оюна бла терилтип, ахырнда уа кеслерин елтиртюр чекте жидиргенлени юслеринден да айттылганды. «Былай шартла къорыс республикада болгандыла. Анычючю ата-анала сакъ болурга, сабийлерни бла байламлыкъланы тас этмеге, ала бла дайым селеширге борчлудыла», - дегенди ол.

Игорь Ромашкин депутат Болтаваны Хадисин елтиртенлени ачыкълау жаны бла иш не халда болганын да билдиргенди. Ол айтханды кере, уловоний тинтиле барадыла, торло-торло экспертизада этиледиле. Къагъанакъланы елтирчи, аланы багуу тѳбени къында атып къоюу бла байламлы къужуу ишле да аны бек жарыстанларын билдиргенди. «Кѳп болмай къагъанакъланы елюго Кишлекде табылганды. Бюгонлюкде уа былай тѳрт шарт барды, аладан бири ачыкъланганды. Ол къужуу, жарышулу ишлени тинген да тынч тоюлдо, аланы этгенле уа бизни арабызда жашайдыла. Аны ючюн жамаутадан бизге болушлыкъ керекди», - деп къошанды ол.

Докладны эсозгенден сора, депутатланы аны эсте алгъандыла.

ТИКАЛНЫ ФАТИМА

«Тамбла Ата журтну къорууларга уста аскерчилени кѳрѳрге сѳе эсек, бюгюн кадетлеге къайгырырга керекбиз»

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеи.
Аны бла байламлы Хазратели Александрович бюджетте тийишли турлениуле кийирге кереклисин эсертгенди. Финансирование ирехр болур ючюн, кадет школланы къоруулануу министрствогоа неда башха профилли ведомствогоа арталдыла аныламайдыла, - дегенди.

Ол оюм этгенден, сабийлени патриот ниетледе юйретилеу тынгылы эс бурулганчады, аны кѳй, инсан жангыз кесин сюрге эм кесине таплыкъланы излерге, тыш къыралда окуна жашарга керекди дегенча ниетле жайыладыла. «Аны ючюн

арталдыла аныламайдыла, - дегенди.

Ол оюм этгенден, сабийлени патриот ниетледе юйретилеу тынгылы эс бурулганчады, аны кѳй, инсан жангыз кесин сюрге эм кесине таплыкъланы излерге, тыш къыралда окуна жашарга керекди дегенча ниетле жайыладыла. «Аны ючюн

генди. Биз кѳп тилемейбиз, бюджетни къылгызын анылайбыз, алай бизге керекли ол аз ахчаны да аламайдыла. Ол 188 сом да келмегенди бизге, алай сабийлени ач этмегенбиз», - дегенди.

Эчкин номерли кадет школ-интернаты директору **Эристуланы Адрахан** а к-

кѳчюрюрге керекди, деген оюм да эшитилгенди.

Светлана Азикова бу иш, бек биринчи, федерал даражада тамамлангырга кереклисин эсертгенди. «Биз «Россейн кадеттери» деген федерал целевой программаны жарашдырырга башламчылыкъ этер муаралыбыз. Ол бу системаны ишлеуоне, айнууча, кадрла эм мюлт-техника онгла бла жалкытырга да себеплик этеркиди. Айтъларын проблемаланы комплекси халда эм къыралан болушуу бла кетериге болукъду», - деп къошанды ол.

Жамаут палатаны жаш тѳло политика, спорт эм патриот ниетде юйретилеу жаны бла комиссияны башчысы орунбасары, бу проблема бла талай жылны корешген **Мария Колпарова**, ала битеу интернетде болумгыра барып къарагъанларын, алада бизни тозетир ючюн улукъ коч салырга кереклисин белгилегенди.

Кадетлени барысы да аскерге кетмейдиле, аланы талай артада жамаут жашауыга киришедиле. Жаш тѳло бизни тамблагъа кюнубоздо. Алай Къабарты-Малкъар къырлан университетни социология лабораториясы бардыраула ахыр соруну эсеплерине къарайык. Ала 1500 студент бла тамата классланы окуучулары къатышхандыла.

Ала Ата журт неди деген соруу берилгенди. Эллиге жуукъ проценти туугъан республикада бла къыралыбыз, 40 проценти - юйобюз, жуукъларыбыз эм жашаган жерибиз, 26 проценти - туугъан азибиз бла шахарыбыз, 10 проценти - битеу дуняа деп жууалгъандыла, 5 процент а Ата журт не болганын

кадет къымилдаугъа тийишли магъана бериге керекди. Сабийлени кѳбюсю бу учрежденялагы къыйын болуларда сора тошедиле, мында алагъа кочлерине ийнанырга, жамаутда жерлерин табарга юйретиле. Биз тамбла Ата журтларын башламчылыкъ этинген адаламны кѳрѳрге сѳе эсек, бюгюн алагъа сакъ болурга борчлубуз», - дегенди Мария Колпарова.

Кеслерини оюмларын кадет школланы директорлары да билдиргенди. Ючюнчо номерли кадет школуну-интернаты директору **Биттирланы Борис** бизде халны башха регионла да тенгешдиргенди. «Биз аш-азыкъны Ингушстанда 1,5 керге эс окуна алдыбиз (мардагъа кере), алада гыргъынны 650 грамм бере эселе, бизде - 470 грамм, картофдан алада - 600 грамм, бизде уа - 400 грамм.

Жангыз байрам кийилери окуна алачы юч торлолду, хар кюнден кийгенлерин сажамал окуна. Ала бизденми байдыла? Терлик жангыз да федерал законодательствода тоюлдо, бирси республикаланы правительстволары кадетлени аш-азыкъ эм башха кереклерин жалкытуу жаны бла эчки бегим хазырлайдыла. Бизде алай этерге не зат чырмагъаны мен анылапмаймы», - дегенди.

Ол дагында тюнене Социден кадетлени Биттирессеу сѳлетпауна кайтханларын, анда юч биринчи, бир экинчи эм бир ючюнчо жерле алгъанларын, кыргызлы болуп сюилуде алагъа тенг бири да болмагъанын берисинде да айтханды. «Башхаланы барысында да бирча формалары болгъанда, бизге сабийлени эришудеге торло-торло кийишудеге чыгарырга тош-

сини, преподавателлени, кадетлени эм ата-аналаны атлардан Жамаут палатага бу проблеманы кѳтергени ючюн ырызлыгъын билдиргенди.

«Республикада кадет системасы тап къурагъанын бизни жетишмилерибиз, ата-анала балаларын бизге бериге сюйгенлери шарттылыкъ этдиле. Бизни муаралыгы солдатланы неда аскерде къулукъ этерик адамланы хазырлау тоюлдо, бек биринчи борчубуз - школга жерюгенлеге тынгылы билим бериге, аланы не жаны бла да толуу айнытыргады. Ол да бизни къолубуздан келеди. Выпускниклерибизни 100 проценти вузлага киргенди», - деп билдиргенди.

Адрахан Мухадинович, бусагъатда республикада 500 кадет болгъанын эсертте, алагъа бѳлѳнген 94 миллион сом азыкъ этгени айтханды. «Аш-азыкъга сентябрден бери алыкъа бир калек берилмегенди, алай сабийлени ашатабыз. Бусагъатда ашны борча келтирген эчки предпринимательле эсертме салырга тийишлиди», - дегенди. Ол билдиргенча, китла бла жалкытуу да доон тоюлдо. Айтылганын биринчи номерли кадет школ-интернаты директору **Ахия Ойтов** да къабъл кѳргенди.

Ахырнда докладдагы кѳре Совет онууну чыгарганды, Хазратели Бердов а, кадет билим берилуе жамаутка, къаралга да магъналылыгын черте, ала бу жылыула бла келенип къалмай, кадет школпа битеу керекле бла жалкытылганын этер ючюн къолдан келгенин аямалыкъларын белгилегенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфян, Суратла авторнудула.

ТЮРЛЕНИУ

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды

Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды. Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды. Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

«Кѳп жылланы ичинде Аминат бла байламлыкъ жюрюте келебиз. Къуру мен угъай, республиканы бирей районларны методистлери да ырыздыла анга. Бир торлоу бир заткъ къайгырып, телефон бла селешоюн окуна, ол сени кѳлеуке жетер ючюн, къыруун, заманы да аймагъан, этген жумуш ити билген, аламан адамды. Аны тухан иши не жаны бла да ити бурени бирикюн, алгышларга келмебиз бюгюн бер», - дегенди.

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды. Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды. Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды. Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

«Китап араны» жангы жерге кѳчююу байрамга айланганды. Бу кюнде «Китап ара» деген къырал предпритияны жангы жерде къуанчы халда ачылуу болганды. Ары келген къожагъланы арасында тигерле, таматла да кѳп эдиле. Ала бир этен а - республиканы окуучуларына къайгырыу. Жайырма жылдан арыткъ заманы ичинде ишлеп, кесин не жаны бла ары керюоттен «Китап ара» сабийлени окуу эм башха киталпа, школ кийиле, стопла, шентикле, шакарла - битеу аманлыкъланыла-нилагъа керекли товара бла жалкыдыла.

ЖКХ-контроль

Аз тѳлерге къаллай онг барды?

Кѳп къатлы юйде барысы да хайырланган жумушла ючюн хакъны елчмени не этенди? «Комуналла» эчки тѳлеуе субсидияны ким алырга болукъду? Ма бу эмда башха соруулага «АИФ»-ни экспертлери жууаплайдыла.

ТАРИФЛЕ НЕК ЕСГЕНДИЛЕ?
Январьга квантацияны алгъаны - юйде барысы да хайырланган жумушла ючюн хакъны елчмени не этенди. Нек? Ол жумушланы жашу журтла ючюн тарифледен кетерип, коммунальнилеге къошаскъ, аланы багъалары есерик тоюлдоле деген эдиле да бизге!

Ю.Скормухов, Орѳл

«Бизден ахчаны сау бир кѳп ючюн ала болурла?» деп.

Биринч январьдан кѳп къатлы юйде барысы да хайырланган жумушланы жашу журтла ючюн тарифледен кетерип, коммунальнилеге къошаскъ, алада тургана уа ала ючюн регионда тохташдырылган мардагъа кѳре тѳлерикдиле. Биз квантацияны къаты тинтирикбиз эмда тарифле тохташдырылган мардалдан оцсала, анга кѳре мадарла этерикбиз. Тохташдырылган мардала закону болгъанларын бла къалгъанларын тинтирге эмда ала тозетилерин излерге эркинлик энди. Фосфорилспекшигъа берилгенди. Аны себѳли фатарланы нелери, ма ары барыл, мардаланы азайтырга болукъдула. Эчкин амал - бирге жыйылуп, битеулу жумушла ючюн хакъны, алгыныча, къаллай бир къоратхан эсен да, алай бир тѳлерге деп, алай оюм чыда болукъду.

«Борчлары болгъанланы токларын, сууларын да тыйу керти окуна алгъындан эсе тынч болганды» - «Коммунал жумушла бла жалкытуу журукъларына» тозетиле кирилгендиле, дейди «Шахарны экономикасыны институтуну» юри-консулту **Дмитрий ГОРДЕЕВ**.

«Алтын борчу болгъанга барыл неды писмо жиберип, 20 кюнден токъ, суу да тыйыллыкъларын билдирге, арта уа дагында ючюн алгъа аны юсюнден эсерттирге керек болганды. Энди поставщик кишини ызындан чабыл айлангырга керек тоюлдоле. Жайырма кюн алгъа бир кѳре эсерттиу бла келенип къалырга да болукъдула - телефон бла селешип, квантацияны юсюнде жазып, СМС жиберип неда электорн почта бла билдирип.

СУБСИДИЯНЫ КЪАЛАЙ АЛЫРГА БОЛУКЪДУ?
Юйде эки тиге сабий бла турла. Жаланда баш ием ишлемди. Бизни юйорбюдже ЖКХ-ны субсидиясы жетерге болукъму?»

О.Коновалова, Самара

«ЖКХ Контроль» халкъ предпритияны толтуруучу директору **Светлана РАЗВОВА** «ЖКХВА жууаплайды.

«Къыралдан ачка болушукъну хар адам да алырга эркинди. ЖКХ ючюн тѳлеуе юйоргонозю битеу файдасыны 22 процентинден (бир-бир регионлада ол бѳлѳм башхалы, сѳз ючюн) Москвада 10 процент) оза эселе, субсидия излерге болукъсуз. Битеу чыккъан хакъны тѳлеуе компенсацияны къайтардыла. Жаланда ЖКХ ючюн борчлукъ болмагъа керекди. РФ-ни Къурулуш эмира ЖКХ министрствосу шартларына кѳре, коммунал жумушла ючюн тѳлеуе къырал болушукъну 30 миллион адам алады.

«Юйде барысы да хайырланган жумушла ючюн хакъны елчмени не этенди. Нек? Ол жумушланы жашу журтла ючюн тарифледен кетерип, коммунальнилеге къошаскъ, аланы багъалары есерик тоюлдоле деген эдиле да бизге!

Ю.Скормухов, Орѳл

«Кѳп къатлы юйде барысы да хайырланган жумушла ючюн хакъны елчмени не этенди? «Комуналла» эчки тѳлеуе субсидияны ким алырга болукъду? Ма бу эмда башха соруулага «АИФ»-ни экспертлери жууаплайдыла.

ТАРИФЛЕ НЕК ЕСГЕНДИЛЕ?
Январьга квантацияны алгъаны - юйде барысы да хайырланган жумушла ючюн хакъны елчмени не этенди. Нек? Ол жумушланы жашу журтла ючюн тарифледен кетерип, коммунальнилеге къошаскъ, аланы багъалары есерик тоюлдоле деген эдиле да бизге!

Ю.Скормухов, Орѳл

«Бизден ахчаны сау бир кѳп ючюн ала болурла?» деп.

Биринч январьдан кѳп къатлы юйде барысы да хайырланган жумушланы жашу журтла ючюн тарифледен кетерип, коммунальнилеге къошаскъ, алада тургана уа ала ючюн регионда тохташдырылган мардагъа кѳре тѳлерикдиле. Биз квантацияны къаты тинтирикбиз эмда тарифле тохташдырылган мардалдан оцсала, анга кѳре мадарла этерикбиз. Тохташдырылган мардала закону болгъанларын бла къалгъанларын тинтирге эмда ала тозетилерин излерге эркинлик энди. Фосфорилспекшигъа берилгенди. Аны себѳли фатарланы нелери, ма ары барыл, мардаланы азайтырга болукъдула. Эчкин амал - бирге жыйылуп, битеулу жумушла ючюн хакъны, алгыныча, къаллай бир къоратхан эсен да, алай бир тѳлерге деп, алай оюм чыда болукъду.

СУНУН ТЫГЪАНДА АЛАЙ ТЫНЧЫДЫ?
Баш нем бла сау айгъа жуукъларыма кетгенге. Арта къайтаскъ, управлюйщю компаниядан а: «Тѳлемесегиз, токъу бла сууну тыркыбыз», - деп сѳлешгендиле. Аланы сѳлтасууз, сѳдѳсѳз тыгъан алай тынчыды?»

О.Зубарев, Смоленск

«Борчлары болгъанланы токларын, сууларын да тыйу керти окуна алгъындан эсе тынч болганды» - «Коммунал жумушла бла жалкытуу журукъларына» тозетиле кирилгендиле, дейди «Шахарны экономикасыны институтуну» юри-консулту **Дмитрий ГОРДЕЕВ**.

«Алтын борчу болгъанга барыл неды писмо жиберип, 20 кюнден токъ, суу да тыйыллыкъларын билдирге, арта уа дагында ючюн алгъа аны юсюнден эсерттирге керек болганды. Энди поставщик кишини ызындан чабыл айлангырга керек тоюлдоле. Жайырма кюн алгъа бир кѳре эсерттиу бла келенип къалырга да болукъдула - телефон бла селешип, квантацияны юсюнде жазып, СМС жиберип неда электорн почта бла билдирип.

Адам борчу 20 кюнюн ичинде тѳлемесе, алгъа коммунал жумушланы бир-бирлери тыйылкыдыла, арта уа ахыры да тохтапылыккъдыла. Алай тѳлеу этилгенлей, 2 кюнюн ичинде ала арта къайтарылдыла. Бында бир затны эсерттирге оюмге, тѳлеулери 1-2 айны ичинде бермей тургана окуна токъсуз, суусуз неда канализациясы къалырга болукъдула.

КЕРТИЛАНЫ САКИНАТ.

ТАТЬЯНА БОГДАНОВА, «Аргументы и факты» газет.

Жаз башыны аязы урду

Жаз башында шахарны тапландыруу жаны бла кѳп ишле этиледиле. Бютюнда жол жанлары уле эс бурулды. Алайла эсте терекле, жолдуз, шахардан тышна чыгарырын, чырыланы, юкюлени кесип кетердиле.

Суратда жашла ол ишлени Дюлинск тийресинде бардыра турдыла. Ала жол жанларында чырмау этген ѳсомлени ууакъ турары факторга жоюлеп, шахардан тышна чыгарып кюйдорвиле. Биз барган кюн да ала къыстау ишлей тура эдиле.

Бизни корр.
СУРАТДА (солдан онгга): Жаболаны Ратуну, Халтаданы Ануяр, Биттирланы Тахир, Созайланы Ибрагим, Табопаны Хызыр.

Бул жаш адамдардын асылымысы биле да болмак эмес, өтмөк картонка болгонунан. Урушу заманында аш болуп, аны мардалап берирге тошкенде, чыгаргында аламы. Шендио мен айтырды халар а бизни Орта Азияга бля Кыргызстанга кеңири көзүмө болгонды.

1944 жылда 8 мартта бизни пультан валгалга бля жюлп, 14 кюннө элпм, 22 марты суукк эртендеме Алма-Атаны ортасында сакталп турган арбалга кюешедиле. Шахарны баш иренимде етпөк, баш турган баркалга жетпек. Хар бир юйдеге бирер мойшо жетеди.

дыла. Киргенимей, председател, мени айтамын, колдайры сиени өтмөк картонкаларыгыны юсундөмө айтканды, - дейди. - Аны атам бир аныгычты манга.

- Алты сабый болагы. Атабыз Ата журт урушда тас болгонды. Тамат кырадышым Малкырбыз а, бир булур урушда кююк, Иркүк шахарны госпиталында турды...

Мен аламы айта туруп, Кю-даиберегөнүмө бет кыаны торленеди, ол, телесонну алуруп алып, бир кыуум көрө бурп: «Алло, девушка, оченч срончо соодатла ману-карчорыбызны арбалга ташыйды», - дейди.

Көп да турмай, телефон зырыл-

- Былагы он коннге өтмөк талондө бергиз. Кыагытлары келгеней, талонданы карточкалга алышырбыз, - деп, аны документин узатады, сора, бизни бля саламлашпай, чыгабыз.

Дүндөн сора биз Алма-Атада бир дүйнөк жашайбыз. Сунай, билмей тургандай, бир артектелдө биз жашаган барканы аламы арбаладан толуп, алай унабыз. Командан, сорган, сургандан да эмтей, баракга кирип, бизни башка жерге кеңкорорге буйрукту бидиреди. Аны биргесине келген соодатла ману-карчорыбызны арбалга ташыйды», - дейди.

Мен сагытны ичинде бизни, Алма-Атаны ичи бля

Алп блә 1945 жыл келеди.

Ашбыз болмай, аныбозга дарман орунуна гыржон окуяна талмай тебейрибиз. Эгечим Ша-бахан кесине баш ауга зшен жон жуалукну чыгарып, экюбиз базарга барыбыз. Кыргызстанда болмаган харакети көргөлдө, аны тиймей, багысын сормай озмайдыла. Биз аны эки пуд бу-дай унга берирге излейбиз. Бир тишыру, багысын да сормай, башына кысы да теде, эгечими келтүрүмө кирип: «Сиз тилген зат юйюмдө, келигиз», - дейди.

Ол жуалукта берген бля, аны дарманлары бля аныбиз иргирек айланды. Бир он а мен эгечинде бир анысы ача тилеп, шахарга Голкыларга кетемө. Ол туруп, кытыма келип: «Кыайры тас болгынысы? Кыагытларыгыз да келгендиде. Карточкаларыгыны не алмайсыз? Кыагытсыз», - дейди.

Юсундө башыма кзарал, ба-лушдан туруп, ол этуичу отуга кирирди. Сора юсундөмө дуфражканы теширди, ога атарды. Биз бля отуи мюйшөдө юоборчендө ачып, андан жалпа-жаны ажир кийимле, фуфайка да чыгарып: «Ма быланг кий», - дейди.

Мен тер окуяна тешип, биз-раз эркирдек болсалда да, аламы кием. Ол сагыта собеси Чоп-пан да кириди.

- Сизге бу заруалтыкыны көргөзтөнө билэй жанысла ахыр атунда, - деп, эски бы-стырларымкюйтерин көрүп, кыуунады. Сора башымда бер-кююк алып, аны да ота алып, мюйшөдө тагылып турган офицер фуражканы кирирди: «Энди, - дейди, - адамга уна-дынг, суукк да болмазса. Кел, санга өтмөк картонка берейми. Этмеклени да хуруннга жый-гып, орам бля бара тургыч-нымпай, аллыма төрт офицер чыгадыла. Кытыма келип, бири мени башымдан фуражканы алып, кесини буднованы те-шип, аны манга кирирди:

- Ма санга суукк заманда бу бөрлюк этериди, - деп, кюлюнда турган юоборчендө бир кысым вола чабакта чыгарып, артыма алып сургады. - Ма, энди ау ашы жолга бар, «сын полка», - деп, жолларына көтөрдө.

Буднованы кылуыма алып кырайыма, келюм жарыйды. Юйде, көргөнөй, сейрге кы-ладыла. Не болганын айтып, аламы кыуандырамы. Ол кондон башлап, насып бизге ал буруп тебейри.

АТАЛАНЫ Анаголий.

Малкыр жылкы өз бля кеңирилеген коннге

Өтмөк картонка

Анда биринчи кюн, танг иги да жарыгыны, баркалга келип, аш халатында да, улуу гичте демей, барыбыз да аны буюно-кышкыны тинтедиле, быстыр-башымы, кызыдарды, битин-боресин ариулайды. Биз бля хаммагыз этип, жууну-дурарды.

Ол кон окуяна ишпелликта-ны шахарны паркына келтирип, аны сыйлатп, чапырганы жый-дырып, тизгинге келтирди.

Бир кыуум кондон, ол жыйын-дай алырап, мени шахарны исп-лопкуну төбегине тазаларга аптедиле. Мюйшөк жыйлган кыгытаны мюйшөдө кызыр-лай турганымдай, бешюноклө өтмөк талон табам. Иги да ышан-май, эсепт кзарал, хуруннга буюкдарам.

Ишим бошп, шахар исп-лопкуну ичинде болган тю-көннге кирип, өтмөк талонку төкөнчине берем. Ол манга эки өтмөк берди. Аламы көрүп, атам Баллай соруга кирди. Мен хар затты да чыгыч бля айтамы.

Экинчи кон Нальчикнде келген кыагытаны ичинде өтмөк картонкалыны алып, ишени сора бизге төкөнчине кирип, аламы төкөнчине узатамы. Ол, алга эсеп кзарал, бир сөз да айтпай, арт эшик бля кышкы эсе да чыгыды да, бир тишыру бля кытайды.

- Ош, - деп сорды ол тишы-ру, - тонеми анда бешюнокл талон бля өтмөк алгынысы, сора быланы кыядан талхансы?

- Биз Нальчик шахарны кыян-да жашучу эдик. Атам Мүкажир эрдикте блонди. Бизге ма былып өтмөк картонка берип турган-дым, - деп, болупш болушпай айтамы.

Ол заманда тишыру мени кеси бля чакырады. Төкөн-чи ичи бля етпөк, уллу коридорга чыгабыз. Бир эшикни кытына жетгеней, ол, мени алайда кю-юк, отуга кирип, эски юсундө жазылганы аманчө кебиндө окуйма: «Алма-Ата шахарны горбосини председатели Кы-дайбергөнө». Оспагыта эшик ачылып, мени отуга чакыра-

дады. Председател: - Алма-Атадан сөлөшөмө, бу юйор сизде өтмөк картонка алып турганды. Аны бир шга-алтык этен заттары жокду. Тө-леригим, бу мен айткан юйдегине кыагытларын манга төрк ийгиз, - деп, чоплуну жерине салады.

Сора, отугарын жеринде туруп, кытыма келип, манга: - Сизине көп халкылазга кы-ыйлык сынаткандыла. Кыярал жаныма жукк аталмак, жашуу жанын а тоэтирге кюрейшип. Тамбла анын бля кел. Сизни ким болганыгыны көргөзтөн бир кыагыт болс, иги эди, - дейди.

Анам, мени сакылап, баракны эшигини кытында отуруп тура эди. Ол, мени көргөнөй, бети жарыды. Көлю чөгеди, жүрегине хошлук кириди.

Коразаны юсундө чырагы да гичтик жана, картош жаркын бля да болмагычча татылуу ийиси чыга тура эди. Анам: «Барын да ашал бош. Бу сени юлюшонгд», - деп, жаркын манга тау-дурды.

Ашда бошганымдай, мени ага горсоведте болган тауруну, бизни ююн андан Нальчикке сөлөшгөн-терин, тамбла аны ары барырга кергип бидиремө.

Эрттенликте амам бир кыагы-тын алып, экюбиз да шахар-ны ара ораманы чыгабыз. Аны ариулуугу да махтай, горбосеге жетип, тюзондө Голкыларны отууна кирибиз. Амам ол биргесе-не алган кыагыты анга узатады, сора ары кырагандай, сейрге кыалып:

- Депутаты, урушда, кыярал ююн жанагыны аймай, кызауат эрдикте блонди. Бизге ма былып өтмөк картонка берип турган-дым, - деп, болупш болушпай айтамы.

Ол заманда тишыру мени кеси бля чакырады. Төкөн-чи ичи бля етпөк, уллу коридорга чыгабыз. Бир эшикни кытына жетгеней, ол, мени алайда кю-юк, отуга кирип, эски юсундө жазылганы аманчө кебиндө окуйма: «Алма-Ата шахарны горбосини председатели Кы-дайбергөнө». Оспагыта эшик ачылып, мени отуга чакыра-

дады. Председател: - Алма-Атадан сөлөшөмө, бу юйор сизде өтмөк картонка алып турганды. Аны бир шга-алтык этен заттары жокду. Тө-леригим, бу мен айткан юйдегине кыагытларын манга төрк ийгиз, - деп, чоплуну жерине салады.

Сора, отугарын жеринде туруп, кытыма келип, манга: - Сизине көп халкылазга кы-ыйлык сынаткандыла. Кыярал жаныма жукк аталмак, жашуу жанын а тоэтирге кюрейшип. Тамбла анын бля кел. Сизни ким болганыгыны көргөзтөн бир кыагыт болс, иги эди, - дейди.

Анам, мени сакылап, баракны эшигини кытында отуруп тура эди. Ол, мени көргөнөй, бети жарыды. Көлю чөгеди, жүрегине хошлук кириди.

Коразаны юсундө чырагы да гичтик жана, картош жаркын бля да болмагычча татылуу ийиси чыга тура эди. Анам: «Барын да ашал бош. Бу сени юлюшонгд», - деп, жаркын манга тау-дурды.

Ашда бошганымдай, мени ага горсоведте болган тауруну, бизни ююн андан Нальчикке сөлөшгөн-терин, тамбла аны ары барырга кергип бидиремө.

Эрттенликте амам бир кыагы-тын алып, экюбиз да шахар-ны ара ораманы чыгабыз. Аны ариулуугу да махтай, горбосеге жетип, тюзондө Голкыларны отууна кирибиз. Амам ол биргесе-не алган кыагыты анга узатады, сора ары кырагандай, сейрге кыалып:

- Депутаты, урушда, кыярал ююн жанагыны аймай, кызауат эрдикте блонди. Бизге ма былып өтмөк картонка берип турган-дым, - деп, болупш болушпай айтамы.

Ол заманда тишыру мени кеси бля чакырады. Төкөн-чи ичи бля етпөк, уллу коридорга чыгабыз. Бир эшикни кытына жетгеней, ол, мени алайда кю-юк, отуга кирип, эски юсундө жазылганы аманчө кебиндө окуйма: «Алма-Ата шахарны горбосини председатели Кы-дайбергөнө». Оспагыта эшик ачылып, мени отуга чакыра-

дады. Председател: - Алма-Атадан сөлөшөмө, бу юйор сизде өтмөк картонка алып турганды. Аны бир шга-алтык этен заттары жокду. Тө-леригим, бу мен айткан юйдегине кыагытларын манга төрк ийгиз, - деп, чоплуну жерине салады.

өтүрөп, Бурундай деген элчикте көлтүрөйдө.

Ол жери иши кирип этуи эди. Заводун таматарлы бизге жарык төбөйдиле. Мында хар бир юйдегине эски, терезеси болган отуола бердиле. Биз алада ор-налганыла, содпатла кызын бля жылы аш келтирип көшөлдөй. Кирип заводга аш да, иш да бир берип келишип, кыш да жашуу башланады. Ол апрель айны ор-тасында болады.

Экинчи кон а адамданы жыйып, кирип кылай этеригибизни көр-пөстөдиле. Тамата эгечим, аламы аларында кеси аны этип, махтау алады. Хар бир юйдегине ишлер жерлерин да белгилейдиле.

Октябрь айны бир суукк кю-нюнде кирип заводду ичи буюгы арбаладан толады. Тауру юйдегилени юкюлейдиле, ингиу аласына туя тобюнде бир уллу колхозга келтирип, орамлагы тебедиле. Бир кыуум колхоз-шында кыалабыз. Не болса да, элликте келип, баш мюйшөлерин бизге бердиле. Колхоз жашуу, кыш сууугу да бизни сынал көрдөдиле.

Алпакы, суукктык кесин көргөзтө, телу ауруу (сып-тиф) жайылады. Хар экичи юйюрдө бир адам еледи. Кыабыр кызарга, кыан басырыгыга кызаруу болган табоймай, бек кыяндыбыз. Амам кыагыт сөз-ге барып, андан тиф «сауныны» алып кытайды.

Ауруганназга докторла, бол-нычала, дарман, аш табыймай кынылаа тебейрибиз. Колхоз да түрдөндө болмагычча болушлук бералмай, аманчө бызга кыалабыз. Жангыз да, аны кытыкша басырыгып кыянган чөгюндө рюк ураламсак, биши-рирге да отун мажараласк, аны ашарга болулук эдик.

Башламчылык Школда университетни филология классы ачылганды

Көп болмай Нальчикни жайырманчы номерли орта школунда Кыргыз уллу филология классы ачылганды. Аны бля башламчы жайы-лыгына Кеңе эни администрациясыны башчысы Олег Пшеноков, университетни юйрету эм социал вопросла жаны бля проректору Аюес Кумьянов, Тарых, филология эм СМИ институту директору Мусулман Тазамов, орус эмда битеулю тип билим кыздарыны таматары, филология импунаны доктору, профессор Башийланы Светлана эм башкала кытайшканды.

Светлана Кынакыбювнөна айтханнга көрө, бытыр университетде орус тили юйретуу во-прос терен сюзөлөндү. Анга көрө талал окуяла туура ойлөнгөйлө, ол саярш шюпөлөнө биринде филология классын ачарга деген да.

-Биз 20-чы номерли орта школду сайлагы-аныбыз да бошдан тойлөндү. Аны таматасы, филология импунаны кандидаты Мая Асланова мени аспирант эди. Ол бу башламчылыкны

бардырылпкыды. Кеси да лекциядан бля сынау ишден кыяраллыкды. Бу проектти баш магнанысы окуучулары конкурслага, олимпиадалага хазырлау, хунерги сабийлени билимлерин өздөрүкү бля байламылды.

Кумьяков бу проект бичи республикада биринчи көрө бардырылгынын белгилегенди. «Университетни таматарлы аны кыймат-лыкыгына ийнанандыла. Аны хайырандан биринчи курска иги хазырланпн келгенлени саны келден-көп бола барып деп ышанырча-ды. Филология класс а бу жаны бля себеллик этериди», - дегени проректор.

Ызы бля Судандан келип университетде билим алган магистрлер Нур бля Амир Адам, орус поэзияны чыгармаларын шатык айтпай, тили иги билгенлерин, сюйгөнлери-н да көргөзтөндиле. Мая Асланова, школда былып класс ачканыны ююн кынакылазга ырызлыптын билдирип, вузуна башка баш-ламчылыкларына да болушлук этерге хазыр болганын айтханды.

Жангыр классда окурукылазга, школда да университетте келечилери торулю-торулю саугыла бергендиде. Биринчи дересе уа Кыргыз уллу доценти Мария Шогенова ююн-чө курсу студентлери бля бирге «Введение в филологию» деген темага мастер-класс бардырылганды.

МАГОМЕТЛАН С.

Адамлык даражасын кыачан да бийикде тутады

Кыулбайланы Махмутну жашы Хахим 1952 жылда 2 мартта Кыргыз ССР-ни Ош областаны Кызыл-Кыял шахарында тууганды. Кыргыз уллу тарых-филология факультетин бошогандан сора комсомолда көп жылланы ишленгенди, артада КМР-ни Министрлерини Советине көгенди. Башланган профессионал билим берүү жаны бля да иги сынамы жыйшыдырганды.

Республиканы Жамауат палатасыны аппаратында уа ол 2013 жылдан бери ишледди. Бийим берүү эмда илму, Экономиканы фойдалы бөлө-мөн айнытуу, предпринимательство эмда ЖКХ жаны бля комссыланы консултанты болуп, аламы битеу ишленгенди да бийик даражада кы-райды эмда тынгылы жалчытады.

Усталзаны, кыялулу сабийлени социал кю-руула не халда болганына уа ол энци кыздан кырайды. Жаш тейю бля да ишчи кыйматты бардырады, адет-төрө, адет-кызыккы хазыра-гы саяк болугура койретеди, адамларыбызны Жамауат палатгага ышануулукларын юклендириуге, аны намысын көтөрүгө себеллик этеди. Жамауаты бля кыярал власте оргналаны араларында байламлыкыны кырай, респу-бликага магнанылы борчланы тамамлауда аламы көчүлгени бирдирде, граждон обществоно тохта-ша берууна бля айдунуна энци хышшады.

Чынты патриотка, жууалпы инсанча, тууган жеринде бола турган хар затка жүргөй бля кыайгырады. Тухан жумушун тынгылы тамам-лагыны тынчмагыаны, уллу жигериги, көп затдан халпары болганы, бийик билими, адам-лагы сактыгыны ююн аны аны тангына уллу хурмет этедиле, намыс-сый да бердиле. Кыяда ишлесе да, не кылукта болса да, ол бир за-манда менсизменди, адамданы жарсыларына сансызлык этмегенди, аламы сейлгерини кю-рууланганды.

Ахшылык этуу - Хахимни жүрек сезимди. Аны мен бош алай, биреуден эшитпай айтамы, кесим да 1976 жылдан бери таныйма. Арт төрт жылда уа бирге урунабыз. Адамлыкты, билим-лиги ююн да Жамауат палатаны келечилени, аны аппаратында ишленгенни араларында Кыулбай уллу сыйы жүрөйдү. Мени да анга хурметим уллуду. Анычала шендио бек аздыла, ол себелден анга тобегемине мен бек кыуанам.

Ол себондөн таймаган адамды. Кызындазгы-лазга жарарга юрөшөдди, кесине тапсыз тошо окуяна, бирселге эс тапдырырга айткенди.

Көп жылланы бет жарыкты урунаны ююн Кыулбайланы Хахим көп жер сургааланганды. Алай кеси уа бек уллу саугагы аны тангынала-

ны, биргесине жашаганланы бля ишленгенли сыймекликлери бля хурметлерин санады. Ол окум эткенден адамны жашууну баш борчу - баланы аруу кылыкты өздөрүкүдө. Юй бийеси Фатима бля (ол Нальчикте 1-чи номерли шахар бошчынданы баш врачаны орунбасарды) аделли сабийле өсдюрөндиле - жаш бля кызы. Энди уа беш туудуклары аламы кыуандыр-адыла.

Хахим кеси да атын бля анын уллу сый-меклик эмда жүрек жылуулук бля эстереди «Биринчи ма аладан, андан сора уа школдан алганбыз биз барыбыз да отурулуукну, Ата журхта керттилик, адеп-кылыктыны дерслер-ин, юлюгосун да. Аламы хайырандан этгенбиз биринчи жетишмилерибизни, хорламларыбызны да. Бизни аяккаландырырга алга тынч бол-маганды, ала, көч-юн демей, арымай-талмай ишленгендиде...», дейди Хахим.

Аны тууган бля кесе бля алгышпай, дуняда не игилек хар эсе да, аны тежейбиз. Сауукчулу болуруп, мындан ары да тынч-ырахат жашарын, ишиден да кыуандырын сюйгөнбизини билдире-биз. Ол жыйшыдыргыну уллу сынау, аны билими, иш келпюлөгү, тирилиги да Кыабаты-Малкыра бля ашыкка көп жылланы жарап келликлерине бир ишклигибиз жокду.

СУРАП ДАДОВ

Кыабарты-Малкыр Республиканы Жамауат палатасыны членлерини (гражданланы преймга алуу графиги (2017 жылда 1-31 мартда)

1 март	10:00-13:00	Дзаежев Хазратали Олиевич	77-68-23
1 март	14:00-17:00	Жанимов Руслан Мухамедович	77-27-46
	10:00-13:00	Зумакулланы Мустанфаны жашы Асхат	77-28-44
2 март	14:00-17:00	Иванов Петр Мацович	77-28-44
	10:00-13:00	Калмыков Жилбай Адалиевич	77-45-43
3 март	14:00-17:00	Канунников Анатолий Данилович	77-45-43
	10:00-13:00	Кыяраланы Шарабудинни жашы Расул	77-45-43
6 март	14:00-17:00	Кшиукова Ирина Музафаровна	77-68-23
	10:00-13:00	Колесников Юрий Александрович	77-45-43
7 март	14:00-17:00	Котлярова Мария Абрамовна	77-27-46
	10:00-13:00	Коческов Александр Беталович	77-27-46
9 март	14:00-17:00	Кушхова Зарема Мухамедовна	77-27-46
	10:00-13:00	Любуна Николай Григорьевич	77-27-46
10 март	14:00-17:00	Мазлов Руслан Беталович	77-28-44
	10:00-13:00	Маслов Николай Александрович	77-68-23
13 март	14:00-17:00	Машуков Хасанби Хамидович	77-28-44
	10:00-13:00	Зумакулланы Мустанфаны жашы Асхат	77-28-44
14 март	14:00-17:00	Олицкий Александр Владимирович	77-27-46
	10:00-13:00	Охов Анатолий Леонидович	77-27-46
15 март	14:00-17:00	Павленко Владимир Порфирьевич	77-28-44
	10:00-13:00	Сохроков Хаути Хазритович	77-68-23
16 март	14:00-17:00	Сканунов Виктор Николаевич	77-28-44
	10:00-13:00	Темирканов Борис Хатуевич	77-27-46
17 март	14:00-17:00	Тхазалпжиев Мурат Тулевич	77-28-44
	10:00-13:00	Уналаны Биязкулканы жашы Борис	77-45-43
20 март	14:00-17:00	Хаджиев Руслан Мухамедович	77-28-44
	10:00-13:00	Хафиц Мухамед Мусабиевич	77-27-46
21 март	10:00-13:00	Хохонов Мурат Хазреталиевич	77-28-44
	10:00-13:00	Хутуйланы Ханафитни кызы Светлана	77-27-46
22 март	14:00-17:00	Целоусова Ануса Азаматовна	77-45-43
	10:00-13:00	Шабаев Леви Меирович	77-68-23
24 март	14:00-17:00	Дадашев Агабаба Айдынолы	77-27-46
	10:00-13:00	Шарданов Нодр Абубевич	77-27-46
27 март	14:00-17:00	Шихабахов Мухамед Хабасович	77-27-46
	10:00-13:00	Энейланы Узейирни жашы Махмут	77-68-23
28 март	14:00-17:00	Этуева Залина Хамидович	77-28-44
	10:00-13:00	Абшаланы Тахири жашы Магомед	77-28-44
29 март	10:00-13:00	Атигулаланы Махитни жашы Магомед	77-27-46
	10:00-13:00	Ашибокова Дамира Арсеновна	77-27-46
30 март	10:00-13:00	Бажев Доти Мустафович	77-27-46
	10:00-13:00	Белова Наталья Сергеевна	77-27-46
31 март	14:00-17:00	Бейпалланы Узейирни жашы Суфьян	77-68-23
	10:00-13:00	Бобыль Валентин Николаевич	77-68-23
	14:00-17:00	Мазлов Руслан Беталович	77-28-44

КМР-ни Жамауат палатасыны председатели Бердов Х. А. преймну хар барз кон сагыт 10-дан 13-ге дери бардыралы (анга алгандан 77-69-93 телефон номерге сөлөшп, жазылырга тиийшиди). Жамауат палатаны председатели орунбасары уа преймну бу заманда бардырадыла: **Федченко Л.М.** - хар геурге ююн сагыт 14-ден 16-га дери (тел. 72-07-80); **Аталаны Ж.Ж.** - хар орта кон сагыт 14-ден 16-га дери (тел. 42-05-20).

